

چکیده پژوهش

پژوهش در زمینه کتابداری در ایران بسیار کم صورت گرفته و سهمین جهت رشد ادبیات این رشته در کشور ماناچیز بوده است لذا دانشجویان کتابداری و اطلاع رسانی هنگامی که به مرحله تهیه پایان نامه می‌رسند با فقر شدید منابع پژوهشی داخلی مواجه می‌شوند. پژوهش حاضر به بررسی پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد کتابداری از لحاظ کاربرد روش علمی تحقیق و رعایت فاکتورهای اصلی و مراحل تحقیق می‌پردازد. در جریان این بررسی فرضیه‌های زیر مورد آزمایش قرار گرفته است:

الف. کمتر از ۵۰٪ از پایان‌نامه‌ها از روش علمی تحقیق استفاده کرده‌اند.

ب. توزیع موضوعات بین پایان‌نامه‌ها طبیعی نیست.

جامعه مورد پژوهش محدود به کلیه پایان‌نامه‌های مقطع کارشناسی ارشد کتابداری موجود در سه دانشگاه تهران، شیراز و علوم پزشکی ایران از سال ۱۳۵۵ تا ۱۳۷۰ می‌باشد. پژوهش به روش توصیفی و جمع‌آوری اطلاعات از طریق تحلیل محتوا انجام شد و برای خوبی گزارش اطلاعات بدست آمده از آزمون کای اسکور استفاده گردید.

از ۲۱۴ پایان‌نامه مورد مطالعه بیشترین تعداد (۷۶/۱۷ درصد) متعلق به دانشگاه تهران و کمترین تعداد (۷/۰۱ درصد) متعلق به دانشگاه علوم پزشکی ایران می‌باشد. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که ۸۰ درصد پایان‌نامه‌ها از روش توصیفی، ۳ درصد تحلیلی - استنادی، ۱۲ درصد تاریخی و ۵ درصد از روش موردی استفاده کرده‌اند و ۳۷/۳۸ درصد پایان‌نامه‌ها ترجمه و گردآوری است.

نتیجه بررسی نشان می‌دهد که تنها ۲۱ پایان‌نامه از ۲۱۴ پایان‌نامه بطور کامل دارای معیارهای یک تحقیق علمی بوده‌اند. از لحاظ توزیع موضوع تنها ۹ درصد پایان‌نامه‌ها در مورد

ب

اطلاع رسانی هستند درحالی که ۵۱/۸۶ درصد به مراجع و انواع کتابخانه‌ها و مدیریت آنها اختصاص دارند که این تفاوت عدم هماهنگی و برنامه‌ریزی صحیح در انتخاب موضوعات را نشان می‌دهد. به عبارت دیگر احتمالاً "سهولت کار عامل مهمی درگزینش موضوع پایان‌نامه‌ها بوده است."